

Voorstel quick wins sociaal domein

1. Inleiding

In het sociale domein zijn gemeenten vanaf 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en zorg aan langdurig zieken en ouderen. Deze taken werden voor een deel van het Rijk overgenomen en noemen we decentralisaties. Daarbij zijn (forse) bezuinigingen doorgevoerd door het Rijk aan de gemeenten. Uitgangspunt van de gemeenteraden van de toenmalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde hierbij was zgn budgetneutraliteit: de uitvoering van de decentralisaties vindt plaats binnen de budgetten die de gemeenten hiervoor ontvangen van het Rijk.

Tot en met 2017 is het gelukt om de uitgaven in het sociale domein van Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde binnen de beschikbare budgetten blijven (onder meer door reservevorming in 2015 en 2016). Vanaf 2018 is dit niet meer haalbaar. Op basis van de huidige inzichten en analyse wordt voor Midden-Groningen in het sociaal domein bij ongewijzigd beleid een jaarlijks tekort verwacht tussen de 3 en 3,5 miljoen.

Dit vraagt om keuzes op de korte termijn voor het sociaal domein door het college en de raad. Met dit voorstel presenteren we u een aantal keuzemogelijkheden (zgn quick wins) met het doel om vrijwel vanaf het moment van besluitvorming te zorgen voor vermindering van de uitgaven en vergroting van de inkomsten in het sociaal domein.

Naast deze quick wins heeft het college voor de korte termijn een implementatieplan van de taskforce sturing op financiën van de RIGG voor Midden-Groningen vastgesteld dat moet leiden tot een daling van de uitgaven voor jeugdhulp met 1 miljoen euro in 2018 en 2 miljoen euro per jaar vanaf 2019. Een samenvatting van dit plan is ter informatie als bijlage bij de voorstel gevoegd.

2. Besluiten

Aan de raad wordt ter besluitvorming voorgelegd:

1. Het uitvoeren van de maatregelen die zijn voorgesteld als quick wins, om met ingang van (uiterlijk) 1 januari 2019 het tekort in het sociaal domein terug te brengen met minimaal 750.000 euro.
2. Het financieel kader:
 - a. Het inzetten van de in de afgelopen jaren door onderbesteding in het sociaal domein opgebouwde reserve om de tekorten in het sociaal domein in 2018 en 2019 te dekken.
 - b. De transitiekosten, tijdelijke kosten voor uitwerking en implementatie incidenteel financieren uit een nog beschikbare reserve (AR, met label 'sociaal domein' HS en de egaliseringsreserve Sociaal domein MW).
 - c. Vanaf 2020 de uitgaven in het sociaal domein maximeren op het historisch beschikbare budget, inclusief indexering.

Aan de raad wordt ter kennisname voorgelegd:

3. Een samenvatting van het Implementatieplan taskforce sturing op financiën Jeugdhulp. Hiermee worden de kosten van geïndiceerde jeugdhulp vanaf 2018 met 1 miljoen euro en vanaf 2019 met 2 miljoen euro verlaagd.

3. Financieel kader sociaal domein (zonder bijstelling van huidige beleid)

Als financieel kader gaan we uit van de beschikbare budgetten uit de integratie uitkering sociaal domein die we van het Rijk ontvangen als onderdeel van de algemene uitkering. Hieraan hebben we het budget van de zgn 'oude' Wmo-taken (huishoudelijke hulp) toegevoegd. De inkomsten en uitgaven zijn gebaseerd op de werkelijke cijfers van de voorgaande jaren en de integratie-uitkering Sociaal domein.

Begin juni 2018 hebben wij een nieuwe prognose gemaakt van de inkomsten en uitgaven binnen het Sociaal domein. Bij deze prognose hebben wij de volgende onderdelen betrokken:

- Verhoging van de tarieven van de huishoudelijke hulp;
- Minder inkomsten vanuit de eigen bijdragen WMO, in verband met wettelijke wijzigingen;
- Minder opbrengsten dan verwacht vanuit Beschermd wonen;
- Meer uitgaven jeugdzorg, gebaseerd op het provinciale tekort (RIGG) van € 29,3 miljoen, met een stabilisatie in de uitgaven meerjarig;
- Meer uitgaven casemanagement jeugd;
- Hogere bijdrage uitvoeringskosten RIGG.

Dit levert het volgende bijgestelde financieel beeld op voor de komende jaren (in duizendtallen):

Prognose Sociaal domein 2018-2021 (d.d. 18-06-2018)	2018			2019			2020			2021		
	Prim.	Bijstell.	Act.	Prim.	Bijstell.	Act.	Prim.	Bijstell.	Act.	Prim.	Bijstell.	Act.
	Begr.	Progn.	Progn.	Begr.	Progn.	Progn.	Begr.	Progn.	Progn.	Begr.	Progn.	Progn.
WSW												
Uitgaven WSW	-15.767	-15.767	-15.767	-15.729	-15.729	-15.729	-15.743	-15.743	-15.743	-15.780	-15.780	-15.780
Inkomsten WSW (AU + omzet)	13.890	13.890	13.890	13.400	13.400	13.400	12.992	12.992	12.992	12.929	12.929	12.929
Tekort WSW = gemeentelijke bijdrage WSW	-1.876	0	-1.876	-2.329	0	-2.329	-2.751	0	-2.751	-2.851	0	-2.851
Uitgaven re-integratie	-3.265	-3.265	-3.265	-3.370	-3.370	-3.370	-3.437	-3.437	-3.437	-3.460	-3.460	-3.460
Inkomsten re-integratie	3.265	3.265	3.265	3.370	3.370	3.370	3.437	3.437	3.437	3.460	3.460	3.460
Saldo re-integratie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
WMO												
Uitgaven WMO	-16.098	-980	-17.078	-16.098	-1.065	-17.163	-16.098	-1.065	-17.163	-16.097	-1.065	-17.162
Inkomsten WMO (AU + eigen bijdragen)	18.599	502	19.101	18.464	414	18.878	18.445	414	18.859	18.501	414	18.915
Saldo WMO	2.500	-477	2.023	2.367	-651	1.715	2.348	-651	1.696	2.404	-651	1.753
Jeugd												
Uitgaven jeugd (voorl.afrek.RIGG -/- € 29,3 mln)	-22.099	-1.656	-23.755	-22.099	-1.572	-23.670	-22.098	-1.572	-23.670	-22.098	-1.572	-23.670
Inkomsten jeugd (AU)	18.246	552	18.799	17.793	552	18.345	17.849	552	18.401	17.954	552	18.507
Saldo jeugd	-3.852	-1.104	-4.956	-4.306	-1.020	-5.326	-4.249	-1.020	-5.268	-4.143	-1.020	-5.163
TOTALEN SOCIAAL DOMEIN												
Uitgaven	-57.229	-2.635	-59.864	-57.295	-2.637	-59.932	-57.376	-2.637	-60.012	-57.435	-2.637	-60.072
Inkomsten	54.000	1.055	55.055	53.026	966	53.992	52.724	966	53.690	52.845	966	53.811
Saldo, exclusief gemeentelijke bijdrage WSW	-3.228	-1.581	-4.809	-4.269	-1.671	-5.939	-4.652	-1.671	-6.323	-4.590	-1.671	-6.261
Gemeentelijke bijdrage WSW	1.876		1.876	2.329		2.329	2.751		2.751	2.851		2.851
Saldo, inclusief gemeentelijke bijdrage WSW	-1.352	-1.581	-2.933	-1.939	-1.671	-3.610	-1.901	-1.671	-3.572	-1.740	-1.671	-3.410

Dit zijn de prognoses zonder bijstelling van het huidige beleid. Voor de reserve Sociaal domein zou dit betekenen dat de reserve al in 2018 bijna is uitgeput en 2019 een groot tekort laat zien:

Reserve Sociaal domein Midden-Groningen, volgens nota Reserves & Voorzieningen	Omvang
Saldo per 1 januari 2018, volgens nota R&V	2.077.830
Saldo per 1 januari 2018, in de AR	1.000.000
Saldo per 1 januari 2018	3.077.830
Dekking tekort 2018	-2.933.000
Prognose omvang reserve 31-12-2018	144.830
Dekking tekort 2019	-3.610.000
Prognose omvang reserve 31-12-2019	-3.465.170

Bovengenoemde cijfers zijn door de raad op 5 juli vastgesteld. In het eerdere collegebesluit (dd 26 juni) en raadsvoorstel (commissie dd 12 juli) was hier een tabel opgenomen met voorlopige cijfers over de reservevorming. Op basis van het besluit op 5 juli hebben we de cijfers in deze tabel aangepast.

4. Quick Wins

Wij hebben een aantal mogelijkheden verzameld om op de korte termijn bovengenoemd tekort in het sociale domein te beperken; zogenaamde quick wins. Het gaat om de volgende 14 quick wins:

1. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering
2. Eurobudget Menzis
3. Mantelzorgcompliment
4. Sturing zware jeugdhulp
5. Subsidies GIDS-gelden
6. Toegang huisartsen scherper
7. Transformatiebudget
8. Knoppen Taskforce DB
9. WMO-vervoer
10. Oud Wmo budget
11. Jongerenparticipatie
12. Huisvesting Kwartier
13. OGGZ budget
14. Onderwijskansenbudget

Deze mogelijkheden zijn op 24 en 26 april 2018 besproken met respectievelijk de gemeenteraad en maatschappelijke organisaties. In dit document stellen we voor welke quick wins we gaan uitwerken en onderbouwen we dit met voor- en nadelen.

Bij deze onderbouwing is het uitgangspunt om in het sociaal domein integraal te kijken en te werken. Dat wil zeggen dat we aandacht besteden aan alle levensfasen van onze inwoners, van min negen maanden tot 109 jaar. En dat we kijken naar de effecten van beleid en uitvoering in het sociaal domein voor alle levensgebieden en de samenhang die daarin bestaat: wonen, werken, verdienen, opvoeden en zorgen. Ook hebben we oog voor de relaties tussen het sociaal domein en andere gemeentelijke beleidsterreinen. Hiermee kiezen we voor het perspectief van onze inwoners en laten we (waar dat nog het geval mocht zijn) het instrumentele onderscheid los tussen jeugdwet, Wmo, participatie en passend onderwijs.

Draagvlak voor de verschillende quick wins

In het kader van van buiten naar binnen werken hebben we gepolst welk draagvlak aanwezig is voor de bovengenoemde veertien quick wins.

Uit te werken quick wins bijeenkomst 24 april 2018 met de gemeenteraad

1. Deelname landelijk programma 'Nu niet zwanger' (13,98%)
2. Versterken samenwerking huisartsen (11,83%)
Knoppen taskforce (11,83%)
4. Subsidies GIDS-gelden (10,75%)
5. Sturing zware jeugdhulp (9,68%)

- Wmo-vervoer (9,68%)
7. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (7,53%)

Uit te werken quick wins bijeenkomst 26 april 2018 met maatschappelijke organisaties

1. Versterken samenwerking huisartsen (23,53%)
2. Mantelzorgcompliment (13,73%)
3. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (9,80%)
Deelname landelijk programma 'Nu niet zwanger' (9,80%)
5. Subsidies GIDS-gelden (8,82%)
Knoppen taskforce (8,82%)

Niet uit te werken quick wins bijeenkomst 24 april 2018 met de gemeenteraad

1. Verminderen inzet casemanagers (16,84%)
2. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (14,74%)
3. Onderwijsachterstandenbudget (11,58%)
4. Mantelzorgcompliment (10,53%)
5. Sturing zware jeugdhulp (7,37%)
Transformatiebudget (7,37%)

Niet uit te werken quick wins bijeenkomst 26 april 2018 met maatschappelijke organisaties

1. Verminderen inzet casemanagers (22,86%)
2. Sturing zware jeugdhulp (12,38%)
3. Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering (11,43%)
4. Transformatiebudget (10,48%)
Onderwijsachterstandenbudget (10,48%)
6. OGGz-budget (9,52%)

Op basis van de bovengenoemde criteria en na het polsen van het draagvlak stellen we voor om een viertal quick wins nader uit te werken.

- *Subsidie jongerenparticipatiegroep*

Deze optie scoort zeer laag in de categorie uit te werken quick wins en scoort net ondergemiddeld in de categorie niet uit te werken quick wins. Het lijkt daarom niet voor de hand te liggen deze te gaan uitwerken. We stellen deze optie echter toch voor omdat de groep zelf aangeeft dat de subsidie te hoog is. Een forse verlaging van de subsidie leidt niet tot het schrappen van activiteiten en heeft daarom geen negatief effect op de duurzaamheid.

Het jongerenwerk van Kwartier is in ontwikkeling, mede gericht op preventieve activiteiten als bijdragen in het oplossen van jeugdhulpproblematiek. Een kleine investering in het jongerenwerk is hiermee op zijn plaats.

- *Subsidies GIDS-gelden/eurobudget Menzis*

Het draagvlak voor de uitwerking van de subsidies GIDS-gelden is groot, het onderwerp scoort bovengemiddeld bij zowel gemeenteraad als maatschappelijke organisaties. We stellen voor het onderwerp eurobudget Menzis hierbij te betrekken omdat beide budgetten vrijwel gelijke doelstellingen hebben.

We krijgen een decentralisatie-uitkering van het Rijk voor het programma gezond in de stad (GIDS). We ramen deze uitkering op € 191.000 per jaar, dit is een samenvoeging van het budget van de voormalige drie gemeenten. Op basis van het huidige GIDS-plan zijn we voor 2018 verplichtingen aangegaan. Er zijn twee grotere subsidies aangegaan (samen ongeveer € 80.000) en inwoners kunnen subsidie aanvragen voor kleinschalige gezondheidsinitiatieven.

We kunnen jaarlijks een budget van ongeveer € 20.000 van zorgverzekeraar Menzis inzetten voor initiatieven die de gezondheidspreventie bevorderen. Vanaf 2020 verandert de opzet van dit zogenoemde eurobudget, vandaar dat de besparing niet als structureel wordt gekenmerkt. Het voordeel van dit budget is dat we extern geld kunnen inzetten voor gezondheidsbevordering. Plannen voor de inzet van het budget dienen we af te stemmen met Menzis.

- *Transformatiebudget*

Het budget is de afgelopen paar jaar deels ingezet voor transformatiedoelinden en deels voor noodzakelijke inzet waarvoor geen andere dekking gevonden worden. Gezien het feit dat een deel van het budget als noodzakelijke dekking is gebruikt en niet specifiek met het oog op transformatie, kan er een mindering worden doorgevoerd. Ook is het noodzakelijk om naast een nieuw financieel kader een inhoudelijk kader te stellen om de focus op transformatie te houden. Voorstel is om het budget te halveren en te stellen op € 320.000,-.

Het verminderen van het budget levert een structurele beperking van het tekort in het sociaal domein op. Het negatieve effect is dat er minder ruimte is voor nieuwe initiatieven die op de langere termijn kunnen bijdragen aan de transformatie van het sociaal domein.

- *Wmo-vervoer*

In de gemeenteraad scoorde dit onderdeel bovengemiddeld voor nadere uitwerking, bij de maatschappelijke organisaties (net) niet. Daar staat tegenover dat zowel voor de gemeenteraad als de maatschappelijke organisaties geldt dat er geen grote weerstand tegen deze quick win is. We beoordelen het draagvlak dan ook als voldoende, mits we oog houden voor de duurzaamheid. In dit geval betekent dit dat de mobiliteit van de doelgroep niet achteruit moet gaan en er geen sprake moet zijn van zorgmijding.

We stellen voor om terug te gaan naar de kern van het Wmo-vervoer, namelijk vervoer voor sociaal-recreatieve doeleinden. Momenteel wordt dit vervoer in de voormalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde echter veel gebruikt voor vervoer van en naar het ziekenhuis. Vervoer van en naar het ziekenhuis kan – net als in de voormalige gemeente Slochteren – uitgevoerd worden door vrijwilligers. Dit levert naar verwachting een jaarlijkse besparing op van ongeveer € 300.000.

We dienen wel een alternatief te hebben voor inwoners die niet op een andere wijze naar het ziekenhuis kunnen. In de eerste plaats dienen inwoners hiervoor familie, vrienden of burens te benaderen (kanteling). Kan dit niet? Dan kan een vrijwilliger worden ingezet. We zullen hiervoor voldoende vrijwilligers moeten aantrekken. Het positieve effect van deze maatregel is dat het Wmo-vervoer weer wordt ingezet waarvoor het is bedoeld en dat de zelfredzaamheid van onze inwoners wordt gestimuleerd. Hierbij merken we op dat met name het UMCG in Groningen voor veel van onze inwoners uitstekend bereikbaar is met het openbaar vervoer.

Het negatieve effect is dat inwoners van de voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer en Menterwolde minder gemakkelijk het ziekenhuis kunnen bereiken. We ondervangen dit door vrijwilligers in te zetten die een kostendekkende vergoeding vragen van de passagier (ongeveer € 0,30 per kilometer). Een enkele reis van Hoogezand-Sappemeer naar het UMCG zou dan ongeveer € 5,10 kosten, een vergelijkbare reis met het openbaar vervoer kost ongeveer € 3,70.

- *Knoppen taskforce/implementatieplan jeugd*

Voor dit onderdeel bestaat voldoende draagvlak bij zowel raad als maatschappelijke organisaties.

Het implementatieplan jeugd wordt momenteel uitgevoerd. Zie bijlage I voor een samenvatting van dit plan.

Er zijn twee onderwerpen als quick win benoemd, terwijl dit feitelijk investeringen zijn. We nemen deze investeringen niet mee in de uitwerking van de quick wins, maar in de uitwerking voor de middellange en lange termijn.

- *Versterking samenwerking huisartsen*

Voor dit onderdeel is breed draagvlak, zowel onder de gemeenteraad als maatschappelijke organisaties. De investering bedraagt ongeveer € 50.000.

We willen met huisartsen scherpere afspraken maken over de toegang naar de zorg. Hier betrekken we de ondersteuner jeugd en gezin bij. We investeren door het inzetten van een projectmanager, maar we verwachten op de langere termijn een besparing te realiseren.

De positieve effecten van deze investering zijn een afname van de instroom in de Jeugd-GGZ, toename van lichtere vormen van jeugdhulp in plaats van zwaardere, meer preventie en een effectievere jeugdhulp door inzet van opvoed- en opgroei-ondersteuning en één gezin, één plan in samenwerking met de sociale teams.

Een mogelijk negatief effect is dat de samenwerking met huisartsen onder druk kan komen te staan. Deze beroepsgroep heeft belangen en beroepsdilemma's die mogelijk afwijken van die van de gemeente. We moeten blijven investeren in een productief overleg tussen huisartsen en gemeente. Ten slotte moeten we erop letten dat er vanwege kostenoverwegingen te lang lichte hulp wordt ingezet, terwijl de klant baat heeft bij zwaardere hulp.

- *Deelname landelijk programma 'Nu niet zwanger'*

Ook voor dit onderdeel is een breed draagvlak aanwezig. De investering bedraagt ongeveer € 25.000.

Via dit programma gaan we het gesprek aan met kwetsbare inwoners over het krijgen van kinderen. U kunt hierbij denken aan verstandelijk beperkte of verslaafde inwoners. Een grote groep kwetsbare mensen wordt onbewust en vaak ook ongewenst zwanger. Dit leidt tot abortussen of kinderen die worden geboren in een ongewenste situatie. Door het gesprek aan te gaan kunnen deze inwoners een bewuste keuze maken. Ervaringen in Tilburg leren dat 80% van de vrouwen alsnog vrijwilliger kiest voor anticonceptie. Gedurende de eerste zes maanden van onze deelname krijgen we ondersteuning vanuit de GGD GHOR (scholing, zorgdragen voor methodische en inhoudelijke overdracht).

De positieve effecten van dit programma zijn:

- kostenbesparing op (jeugd)hulp;
- er worden minder kinderen in kwetsbare situaties geboren – minder menselijk leed;
- vermindering van het aantal abortussen;
- bewustwording van professionals rondom bespreekbaar maken van het thema seksualiteit en betere samenwerking onderling.

Behalve de noodzakelijke investering heeft dit programma geen negatieve effecten.

NR	Onderwerp	Mogelijke besparing 2018	Kosten 2018	Mogelijke besparing 2019	Kosten 2019	Mogelijke besparing 2020	Kosten 2020	Mogelijke besparing 2021	Kosten 2021
Quick wins									
1	Subsidie jongerenparticipatiegroep	-		-28.000		-28.000		-28.000	
2	Subsidies GIDS-gelden/eurobudget Menzis	-		-108.000		-108.000		-108.000	
3	Transformatiebudget	-		-317.000		-317.000		-317.000	
4	Wmo-vervoer	-		-300.000	34.400	-300.000	34.400	-300.000	34.400
Totaal quick wins		-	-	-753.000	34.400	-753.000	34.400	-753.000	34.400
Implementatieplan jeugd									
1	Uitgaven individuele ondersteuning	-1.000.000		-2.000.000		-2.000.000		-2.000.000	
2	Onderzoek		45.000		-		-		-
3	Versterking casusregie- en procesregie		-		-		-		-
4	Ruimte voor de professional		45.000		-		-		-
Implementatieplan jeugd		-1.000.000	90.000	-2.000.000	-	-2.000.000	-	-2.000.000	-
TOTALE BESPARING EN INZET		-1.000.000	90.000	-2.753.000	34.400	-2.753.000	34.400	-2.753.000	34.400

5. Financieel kader sociaal domein (met bijstelling)

Financieel is het kader dat in 2020 de inkomsten en uitgaven van de gemeente Midden-Groningen voor het sociaal domein (voor zover deze geldstromen binnen de scope van dit voorstel vallen) met elkaar in balans zijn:

- Van de overschrijding in 2018, waarschijnlijk rond de € 3 miljoen, willen we in 2019 het grootste deel hebben weggewerkt, door de opbrengst van de quick wins en door de effecten van het implementatieplan taskforce sturing op financiën jeugdhulp. Hierdoor komen we in 2019 op een overschrijding van ongeveer € 1 miljoen en werken we vanaf 2020 budgetneutraal.

- Het financieel meest wenselijke beeld is dat we vanaf 2020 uitkomen op een (bescheiden) plus. Daarmee kan een reserve worden opgebouwd om fluctuaties in de inkomsten en uitgaven voor het sociaal domein beter op te kunnen vangen. De omvang van de geldstromen in het sociaal domein maakt het wenselijk hiervoor een financiële buffer aan te houden, zodat financiële mee- of tegenvallers in het sociaal domein niet meteen ook beleidsmatige consequenties hoeven te krijgen. Inwoners zijn gebaat bij langjarige stabiliteit qua beleid en uitvoering in het sociaal domein. Dit kan een specifieke (bestemmings)reserve zijn of deel uit maken van de saldireserve om het weerstandsvermogen van de gemeente te versterken.
- Op enig moment zal de huidige integratie-uitkering voor het sociaal domein opgaan in de algemene uitkering. We beschouwen het laatste niveau van de integratie-uitkering, zoals de onderdelen hiervan zijn bij de overgang naar de algemene uitkering, als het budget voor het sociaal domein, met toevoeging van de indexering en het accres van de algemene uitkering.
- De oude budgetten van WMO- en jeugd-taken zijn ook toegevoegd aan het totaalbudget Sociaal domein op basis van de bestaande budgetten in de begroting 2017.
- Met een gevalideerde, wetenschappelijk onderbouwde argumentatie maken we ons provinciaal en landelijk sterk voor een bekostigingssystematiek die aansluit bij de lokale situatie in Midden-Groningen. Die moet de gemeente ook financieel in staat stellen om de wettelijke taken en de lokale beleidsprioriteiten in het sociaal domein op een behoorlijk niveau uit te voeren, zonder dat dit leidt tot kaalslag op andere beleidsterreinen. Deze strategie voeren we samen met andere (Groningse) gemeenten die een vergelijkbare problematiek kennen.

Op basis van de voorgestelde quick wins en het implementatieplan taskforce sturing op financiën jeugdhulp zou het financieel beeld er als volgt uit kunnen gaan zien:

Prognose Sociaal domein 2018-2021 (d.d. 18-06-2018)	2018			2019			2020			2021		
	Prim. Begr.	Bijstell. Progn.	Act. Progn.	Prim. Begr.	Bijstell. Progn.	Act. Progn.	Prim. Begr.	Bijstell. Progn.	Act. Progn.	Prim. Begr.	Bijstell. Progn.	Act. Progn.
Saldo Sociaal domein (zonder actie)	-1.352	-1.581	-2.933	-1.939	-1.671	-3.610	-1.901	-1.671	-3.572	-1.740	-1.671	-3.410
Quick wins	0	0	0	0	753	753	0	753	753	0	753	753
Implementatieplan jeugd	0	1.000	1.000	0	2.000	2.000	0	2.000	2.000	0	2.000	2.000
Te maken kosten quick wins	0	-90	-90	0	-34	-34	0	-34	-34	0	-34	-34
Saldo quick wins en implementatieplan	0	910	910	0	2.719	2.719	0	2.719	2.719	0	2.719	2.719
TOTAAL SOCIAAL DOMEIN	-1.352	-671	-2.023	-1.939	1.048	-892	-1.901	1.048	-853	-1.740	1.048	-692

In 2018 gaan we er vanuit dat de kosten voor jeugdzorg voor een deel worden getemperd door het implementatieplan jeugd. Iets meer dan een miljoen kunnen we dan nog dekken uit de reserve Sociaal domein. Vanaf 2020 zullen we budgetneutraal werken. Dat betekent dat we dan ongeveer € 1 miljoen bespaard hebben op de kosten. Hiervoor wordt een taakstelling opgenomen in de begroting die moet worden verwerkt in het advies over keuzes voor de langere termijn dat als procesvoorstel in november aan de raad wordt voorgelegd.

De besparing op de kosten als gevolg van de quick wins zou voor de reserve sociaal domein betekenen:

Reserve Sociaal domein Midden-Groningen, volgens nota Reserves & Voorzieningen	Omvang
Saldo per 1 januari 2018, volgens nota R&V	2.077.830
Saldo per 1 januari 2018, in de AR	1.000.000
Saldo per 1 januari 2018	3.077.830
Dekking tekort 2018	-2.023.000
Prognose omvang reserve 31-12-2018	1.054.830
Dekking tekort 2019	-1.000.000
Prognose omvang reserve 31-12-2019	54.830

Bijlage I Samenvatting Implementatieplan Taskforce sturing op financiën jeugdhulp

In het afgelopen half jaar werd duidelijk dat de Groninger gemeenten afsteveneren op een fors tekort in de jeugdhulp. Dit bedrag is voor 2017 opgelopen naar € 29,3 miljoen. Het tekort in 2018 voor Midden-Groningen dreigt, ook door het wegvallen van de financiële solidariteit tussen de Groninger gemeenten rond de 5 miljoen euro uit te komen (zorgkosten en overige kosten jeugdzorg zoals bijvoorbeeld casemanagement). In 2017 zijn ten opzichte van 2016 de uitgaven met ruim 3 miljoen gestegen. Het tekort op het budget voor individuele ondersteuning komt in 2017 uit op 3,7 miljoen.

De eerste analyses laten zien dat de stijging van de uitgaven komt door de verwijzingen van:

- de sociale teams, stijging tussen de 2 en 3 miljoen
- de gecertificeerde instellingen, stijging tussen de 0,5 en 1 miljoen
- de huisartsen, stijging minder dan 0,5 miljoen

De vergelijking van de cijfers tussen 2016 en 17 is niet hard door onvolkomenheden in de registratie in 2016. Daarom geven we een bandbreedte van de stijging aan.

De Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten heeft een taskforce ingesteld die onderzoek heeft gedaan naar de vraag hoe we meer sturing kunnen krijgen op de uitgaven. Dat heeft een implementatieplan opgeleverd dat bestaat uit een RIGG-deel en een gemeentelijk deel. De gemeenten werken ieder voor zich de volgende onderdelen uit:

Versterken regiefunctie

- Verbeteren vraaganalyse
- Vergroten kostenbewustzijn
- Heldere cliëntoverdracht
- Tijdig opschalen
- Lokaal netwerk verstevigen
- Professionele attitude
- Registratie basisteams
- Interne Audit

Verbeteren processen

- analyseren interne processen
- implementeren resultaten provinciale resultaten

De RIGG gaat aan de slag met het verbeteren van de processen, extra activiteiten waaronder betere afspraken met zorgaanbieders en zorgverzekeraars en een lobby voor het vergroten van het budget.

In Midden-Groningen gaan we als volgt aan de slag met de implementatie van dit plan:

Opdracht

Ontwikkel en zet voor de korte en middellange termijn instrumenten en activiteiten in waardoor de gemeente gecontroleerd uitvoering geeft aan de Jeugdwet binnen de daarvoor beschikbaar gestelde inhoudelijke en financiële kaders.

Maak daarbij gebruik van de resultaten van de taskforce sturing uitgaven in de Jeugdhulp. De uitvoering van de maatregelen gaat niet ten koste van de kwaliteit van de hulp en ondersteuning van kinderen en gezinnen in de gemeente Midden-Groningen.

Zet voor 2018 maatregelen in die zorgen dat het verwachte tekort wordt teruggebracht met 2 miljoen.

Zoek daarbij in de maatregelen aansluiting bij de waargenomen stijging per verwijzer. Formuleer in dit verband 5 speerpunten die direct worden ingezet.

Speerpunten

1. Dossieronderzoek op rechtmatigheid en zorgvuldigheid.
2. Casusonderzoek gekoppeld aan leercirkels waarin de casemanagers gekantelde of non-conformistische werkwijzen ontwikkelen.
3. Onderzoek problematiek en aanpak voormalig Menterwolde.
4. Verhoogd kostenbewustzijn in de toegang: Binnen het proces van de toegang bouwen we structureel de vraag in hoe de verhouding is tussen het opvoed- en opgroevraagstuk, de kosten van het jeugdhulpproduct en het gewenste effect.

5. Vergroten effectiviteit Het kostenbewustzijn koppelen we aan de vraag van welk product het beste effect verwachten in relatie tot het opvoed- en opgroevraagstuk en op welke wijze we het gewenste effect meten monitoren (voorkomen van niet effectieve stepped care naar effectieve matchcare).

Resultaat op korte termijn

We hebben de trend van stijgende uitgaven binnen de jeugdhulp omgebogen naar een daling met als resultaat een verlaging van het tekort met € 1 miljoen en de jaren daarna met € 2 miljoen. Deze daling zet zich in op het laatst in het derde kwartaal van 2018. We zijn in staat om deze ontwikkeling te monitoren doordat we een duidelijke analyse van het jeugdhulpgebruik hebben en deze per kwartaal actualiseren. We ontvangen hiervoor correcte en actuele informatie van de RIGG. We hebben het instrumentarium vertaald in een dashboard jeugdhulp. De daling in de jeugdhulp bereiken we door te zorgen voor een effectieve en efficiënte inzet van jeugdhulp waarbij de ‘knoppen’ van de Taskforce worden toegepast. De sociale teams zijn zich bewust van de kosten van de jeugdhulp. Het proces van zorgtoewijzing is gebaseerd op de uitgangspunten van de notitie “Goede Toekenning” van de RIGG. Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de huisartsen en de gecertificeerde instellingen over toeleiding naar hulp.

Resultaat op middellange termijn

De uitgaven voor de jeugdhulp zijn teruggebracht binnen de beschikbare financiële kaders en het beleid. Dat realiseren we doordat we een analyse hebben van de hulpvraag van kinderen en gezinnen in de gemeente. Op basis van deze analyse hebben we doelen en resultaten geformuleerd. We hebben dat vertaald in de kritische succesfactoren en prestatie indicatoren. Door duidelijke afspraken met huisartsen, gecertificeerde instellingen en zorgaanbieders hebben we de regie over de uitvoering. Op casusniveau ligt de regie bij de sociale teams. De ingezette hulp draagt effectief en efficiënt bij het oplossen van opvoed- en opgroevraagstukken. We brengen dat o.a. door het monitoren en evalueren van de hulp in beeld. We sturen bij wanneer we (kind, gezin en/of sociaal team) niet tevreden zijn. Met de transformatie agenda hebben we bereikt dat we preventief dichterbij het kind duurzame oplossingen genereren. Hiermee hebben we de instroom naar dure jeugdhulp laten dalen.